

Д. В. Сергієнко, студент (*ХНУРЕ, Харків*)

А. В. Сергієва, старший викладач (*ХНУРЕ, Харків*) – науковий керівник.

ДВІ АГРЕСІЇ І ЩЕ ОДНА

Є три пастки, які крадуть наш спокій: туга за минулим, тривога за майбутнє та невдячність за сьогоднішнє. Шкодувати про минуле безглуздо, із нього потрібно виносити уроки. У сьогоднішні ми продовжуємо боротися за свободу і державу. Бо тільки свобода, побудована на жертви і крові, стає незворотною. А точка неповернення у цьому сенсі ще не пройдена - і це наша відповідальність за майбутнє.

Історія боротьби за незалежність повторюється. Повторюється і «гібридна війна», яку знову веде проти нашої країни той самий східний сусід-агресор. Ми стали значно сильнішими. Нація, нарешті, визначала свій шлях – «Геть від Москви! Дайош Європу!». І чітко йде до цієї мети. Українці поволі стають свідомою просвітленою, і як писав колись Є. Чикаленко, «добре провареною нацією».

Йшов суворий 1917 рік. Серед народних мас зростало невдоволення війною, господарським занепадом у країні й узагалі політикою самодержавства. В усіх промислових центрах відбувалися страйки та заворушення з головним політичним гаслом «Геть війну!». На селі знову запалали поміщицькі садиби та економії. Антивоєнні настрої охопили й солдатські маси, внаслідок чого цілі полки відмовлялися йти в бій. Країна стояла перед новим революційним потрясінням. Ентузіасти з рядів української інтелігенції не гаяли почали процес державотворення. Новостворена УЦР розуміла необхідність в українізації армії. Метою цих дій було згуртування українців-воjakів російської армії під гаслами федералізації Росії та автономії України.

«Бойовими хрестинами українського військового руху» називає П. Христюк події квітня 1917 р., коли майже 3 тис. воjakів-українців на збірному пункті Києва вимагали відправити їх на фронт як українську військову частину. Під час святкування 1 травня ініціатори руху за створення національних частин самочинно сформували Перший Український полк ім. Б. Хмельницького. Організацією полку опікувалися офіцери Українського військового клубу ім. гетьмана П. Полуботка, який очолював Микола Міхновський. Проголошення Третього Універсалу стало, безперечно, визначною віхою Української революції. Проте у відкриту боротьбу з УЦР вступили більшовики. Керівники УНР не уявляли собі (як і всі їхні сучасники) масштабів небезпеки більшовицької диктатури. Отже, на початку 1918 р. на території УНР діяли два уряди, які з однаковою наполегливістю твердили, що вони – українські, незалежні та робітничо-селянські. Почалася «війна декретів».

Згодом Генеральний секретаріат прийняв рішення про створення армії УНР на засадах добровільності й оплати. Основну ударну силу більшовицьких збройних сил становили регулярні підрозділи моряків і червоногвардійців промислових центрів України та Росії. Запеклі бої точилися за Лівобережну Україну. Очевидно, що стримати наступ ворога своїми силами УЦР не мала

можливості. На той час єдиним виходом з ситуації було укладання договору з Центральними державами. Із середини 1918 р. розпочався контрнаступ Збройних Сил УНР разом із німецькими військами. До квітня територія була звільнена від «червоних» окупантів.

Досить цікавим є той факт, що перша російсько-українська війна мала всі ознаки «гібридної війни». Петроградський Раднарком офіційно заперечував участь Росії у війні, ведучи її від імені харківського Народного секретаріату. Військові дії проти УНР супроводжувалися потужною «інформаційною війною», метою якої було посіяти зневіру і розчарування в українців, знищити їхню здатність до спротиву. І це часто діяло, численні підрозділи ще старої російської армії, які «українізувалися», під впливом пропаганди заявляли про «нейтралітет» або навіть переходили на бік ворога. Головною проблемою було те, що більшість політиків не мали чіткого бачення щодо форми власних збройних сил. Зокрема В. Винниченко та його прибічники соціалісти були переконані що до війни з більшовиками не дійде. Відтак створення війська довелося здійснювати в умовах війни.

Після поразки Німеччини у Першій світовій війні у більшовиків остаточно розв'язалися руки. У середині 1919 року почалася друга війна між Радянською Росією та УНР. До кінця січня майже вся Лівобережна Україна окупована. Армія С. Петлюри продовжувала чини опір агресії. Двічі – у 1919 р. разом із силами Галицької армії та у 1920р. разом з поляками – їй вдалося вибити загарбників із Правобережної України та звільнити Київ. Однак сили виявилися нерівними. Після кількох невдалих спроб переломити хід війни, залишки армії УНР відступили за Збруч та були інтерновані.

Отже, боротьба українського народу за свою свободу завжди мала велике значення. Зараз ця проблема актуальна знову. Ніхто не знає коли закінчиться війна, але всі точно знають, що закінчиться вона перемогою. Нашою перемогою «В своїй хаті своя правда, І сила, І воля...»

Література

1. Українська революція 1917-21. *Український інститут національній пам'яті*: веб-сайт. URL: <http://www.memory.gov.ua/page/ukrainska-revolyutsiya-1917-21> (дата звернення 24.09.2019)
2. Дві агресії і ще одна. Як Москва «гібридно» воювала з Україною. *Історична правда*: веб-сайт. URL:
3. <https://www.istpravda.com.ua/articles/2019/02/23/153726/> (дата звернення 24.09.2019)